

Enorm energibesparing när lysrör med kvicksilver förbjuds – men utmaning att byta alla.

Uppdaterad 2 december 2023 Publicerad 14 februari 2023

EU-kommissionen beslutade i mars 2022 att fasa ut lysrör som innehåller kvicksilver. Förbudet innebär en stor miljö- och energimässig vinst, men beslutet har gått många förbi.

– Många är helt omedvetna om beslutet, men om inte fastighetsägarna vaknar nu kommer de stå med mörka anläggningar om några år, säger Viktor Olsson från Belysningsbranschens tekniska kommitté.

Sedan 2006 har användandet av kvicksilver i olika produkter stegvis fasats ut, men lysrör har varit ett undantag i väntan på mer energieffektiva alternativ.

Nu finns det tillräckligt många kvicksilverfria och effektiva LED-produkter, så från den 24 februari förbjuds import och försäljning av så kallade kompaktlysror. Den 24 augusti förbjuds även de klassiska raka lysrören som innehåller kvicksilver.

– Det är bra att få bort kvicksilvret. Energibesparingen när allt är bytt handlar om minst 2-3 TWh per år bara för Sverige, säger Viktor Olsson.

Han menar att den besparingen, på ett ungefär, motsvarar lika mycket ström som 200 000 villor förbrukar under ett år.

Kan tvingas byta hela armaturer

Skiftet kommer bli en stor utmaning att genomföra, menar Viktor Olsson. Det finns ungefär 20 miljoner lysrörsarmaturer i Sverige – och alla kommer inte vara kompatibla med de nya LED-lysörerna.

– Det är faktiskt de lite modernare varianterna, med de tunna T5-lysörerna, som är det största problemet. Där kommer man nog tvingas byta även armaturerna.

Utmaning att kunna leverera

Enligt Viktor Olsson har vidden av omställningen, framför allt för stora fastighetsägare, inte nått ut. Många har inte inventerat sina anläggningar eller budgeterat för ett byte. En annan tänkbar flaskhals är brist på elektriker.

– På fem år ska i princip allt som sålts under de senaste 20 åren bytas ut. Det kommer vara en gigantisk utmaning. Sedan kommer det saknas elektriker som kan utföra jobben. Den fastighetsägare som vaknar sent kan inte göra annat än att ställa sig i kö.

